

POROČILA

KNJIGA SONETOV

Ze sedem stoletij oblikujejo pesniki svoja čustva v sonetu, ki velja za najbolj čisto in popolno lirsko izrazno obliko. Iz Italije so ga počasi prevzeli v vsej Evropi in zdaj je ta pesniška vrsta intimno vraščena v naše dojemanje besedne lepote.

Splošna priljubljenost soneta je navedla Karla Theodorja Buscha na misel, da je izbral in prepesnil v nemščino najboljše sadove, ki so zrasli v raznih deželah in v raznih dobah ter katere združuje klasična forma.¹

Idejo za takšno delo, ki zahteva znanje in fin posluh, je dal heidelberški romanist Walter Mönch, ki je prvotno nameraval napisati uvodni esej, iz katerega pa je nastala razprava, ki je objavljena v posebni knjigi.²

S sodelovanjem mnogih strokovnjakov je nastala antologija, kakršnih je malo. V njej je zastopanih z nad sedemsto soneti več kot štiristo pesnikov in pesnic iz vseh evropskih dežel. Skoraj polovica sonetov je prvič prevedena v nemščino, drugi so ponovno prepesnjeni zaradi enotnosti stila, ki je drugačen pri vsaki generaciji prevajalcev.

Bilo je težko izbrati med bogato žetvijo stoletij tiste bisere, ki pritegnejo ljubitelja lirike. Vsaka antologija je kompromis in tudi o tej je težko dokončno presoditi. Bogati register imen in dežel priča, da je skušal biti prevajatelj pravičen. Največ prostora je seveda odmeril rojstni deželi soneta; prvi sonet, ki je v zbirki, je spesnil Jacopo de Leontino (umrl 1246).

Poleg italijanskih je največ angleških sonetov, bogato sta zastopani tudi španščina in francoščina, med slovanskimi pa jih je največ poljskih, kjer so to pesniško obliko vedno skrbno gojili. Ob koncu je dodanih še štirideset nemških originalov.

Vsaj z enim prevodom so predstavljeni tudi pesniki malih narodov, Retoromani, Provencalci, Islandci, Letijci in drugi.

Soneti so razvrščeni po jezikovno-geografski pripadnosti pesnikov ter po njihovih rojstnih letih. V antologijo je sprejel prireditelj samo nekaj še živečih pesnikov.

Za uvodnimi besedami so natisnjene pesmi in sicer okusno po dve na vsaki strani, kar daje tudi na zunaj videz dognanosti, nakar je esejistični pregled o razvitosti soneta pri posameznih narodih. V tem delu je med drugim napis: Soneti bolgarščine, romunščine, grščine, slovenščine, madžarščine in češčine. V skupnosti najpomembnejših pesnikov sonetov vseh dob je tudi Slovenec France Prešeren, ki ga je prevajalec predstavil z »Memento mori« ter opisal z dvema stavkoma:

¹ Sonete der Völker. Siebenhundert Sonette aus sieben Jahrhunderten. Ausgewählt und ins Deutsche übertragen von Karl Theodor Busch. Drei Brücken Verlag, Heidelberg 1954.

² Walter Mönch. Das Sonett. Gestalt und Geschichte. Verlag F. H. Kerle, Heidelberg 1954.

»Pri Slovencih je zrasel iz romantike zelo nadarjeni lirik France Prešeren, prijatelj Dunajčana Anastazija Grüna, kateri ga je seznanil z nemško romantično pesmijo. Njegovi soneti dokazujejo popolno formalno znanje in globoko spoznanje človeškega bistva.«

Prevajalec se je potrudil, da je obdržal povsod enake rime, kot so v originalu. Zdi se mi, da je uspelo prenesel v nemščino osnovno noto in način izražanja. Pripomočkov, katere je uporabil, ni navedel, zato ne morem presoditi, koliko se je naslonil na prejšnje prevode.

DENK AN DEN TOD!

Die Zeit ist kurz, da unser Himmel blaut,
Viel Freunde haben wir zu Grab gebracht,
Die Friedhoftür steht offen Tag und Nacht,
Doch keiner hat des Sterbens Wann erschaut.

Vorm Tode wahr't nicht jugendglatte Haut,
Man kann ihn kaufen nicht um goldne Fracht,
Kein lustig Leben schützt uns, und es macht
Uns frei auch nicht ein süs'ser Sangeslaut.

Bedenk, der du die Welt und Blindheit liebst,
Von einer Freude dich der nächsten gibst,
Dass dir der Todesernte Reifen droht.

Und wenn du jetzt noch fröhlich singst, wirst du
Am Abend schon vom Bett der ewigen Ruh
Uns leise rufen: Denke an den Tod.

Busch obžaluje, ker zaradi pomanjkanja prostora ni mogel natisniti poleg nemškega prevoda tudi originalov. To bi znatno dvignilo pomen simpatične zbirke in upajmo, da se mu bo zamisel posrečila ter bomo srečali svojo materinščino tudi v veliki mednarodni antologiji.

Vsekakor je treba omeniti, da ni v zbirki nobenega srbskohrvatskega pesnika sonetov, Čehe pa zastopata samo dva, kar je vsekakor pomanjkljivost.

Vladimir Bonáč

